

1

I

ER WAREN TIEN JAAR VERSTREKEN SINDS WILLIAM TRENCHARD kennis had gemaakt met Constance Sumner en haar had geholpen over de tragische zelfmoord van haar verloofde heen te komen. In die periode had ze zich overgegeven aan een vorm van rouw die naar martelaarschap neigde, en in het begin ging ze ervan uit dat geen enkele andere man in de verste verte zoveel voor haar kon betekenen als de voorgoed afwezige James Davenall. Maar daarin vergiste ze zich, zoals in zoveel andere dingen.

Er waren zeven jaren verstreken sinds de pas getrouwde Trenchards The Limes hadden betrokken, een herenhuis in St. John's Wood, dat voor hen was gekocht door Williams vader, medeoprichter van de winkelketen Trenchard & Leavis. In de loop der tijd leken ze de soberheid van de afgeknotte bomen langs Avenue Road en de gelambriseerde hoekigheid van hun flegmatieke bakstenen behuizing in hun leven te hebben geïncorporeerd. Allebei moesten ze toen hebben gedacht dat de onzekerheid van de jeugd voorgoed tot het verleden behoorde. Maar dat was bij lange na niet het enige waarin ze zich vergisten.

Vier jaren waren er verstreken sinds de geboorte van zijn dochter Patience de indruk had gewekt dat Williams recente, toegenomen toe-

wijding aan Trenchard & Leavis geen tijdelijk verschijnsel was. Zijn vader begon toen te geloven dat William op zijn minst een fatsoenlijk leven leidde, al zou hij nooit de scherpzinnige daadkracht van zijn broer Ernest evenaren. Maar dat was zeker niet het enige waarin hij zich vergiste.

Er was ruim een jaar verstreken sinds Constance – op weg naar Regent's Park waar ze Patience en haar kindermisje bij hun dagelijkse uitstapje naar de roeivijver wilde verrassen – te midden van het publiek dat van de cricketbaan van Lord's kwam, een ernstige man van middelbare leeftijd meende te herkennen die te dik was gekleed voor die warme dag. Toen ze het park even later via Hanover Gate betrad, herinnerde ze zich wie hij was: Richard Davenall, een ouder lid van de familie die bijna haar schoonfamilie was geworden. Ze had toen bedacht, en ze glimlachte bij de gedachte, hoe gek het was dat ze nooit meer iets zou horen van het reilen en zeilen van de familie Davenall, waarbij ze ooit zo nauw betrokken was geweest. Maar dat was lang niet het enige waarin ze zich vergiste.

Er waren maar twee dagen verstreken sinds William Trenchard zich, op zijn wandeling in tegenovergestelde richting door het park aan het eind van een stoffige, heilige en snikhete nazomerdag, had omgedraaid bij het horen van gelach uit de richting van de lommerrijke oever van het meer. Hij zag een onthutsend mooie jonge vrouw in een roze jurk op het met zonlicht bespikkelde gras liggen. Ze luisterde geamuseerd naar de mannelijke bewonderaar aan haar voeten, die met een bolhoed zwaaide om de een of andere onbenulligheid te onderstrepen. Trenchard had het een mal gebaar gevonden, had erom geglimlacht en was plotseling weer ernstig geworden. Hij voelde zich door leeftijd, kleding en status buitengesloten van de uitdagende schoonheid en onverwachte dramatiek die hij vluchtig op het gelaat van het meisje had bespeurd. Het was natuurlijk maar een kortstondige sensatie. Hij was niet ontevreden met het bestaan en verlangde niet naar een verandering in, of verstoring van het patroon van zijn leven. Hij was vierendertig en mocht dan zelfgenoegzaam zijn, maar nooit zou hij een scheve schaats rijden. Onderweg naar huis had hij zich een tikje vermoeid gerealiseerd dat de genoegens van zijn specifieke wereldje tenminste de warmte van volledige veiligheid verschafden. Maar daarin – zoals in zoveel andere dingen – vergiste hij zich.

Er was maar een uur verstreken sinds William Trenchard moe was

geworden van het duwen van de schommel die de oude Burrows voor Patience aan een tak van de stevigste appelboom had bevestigd en zijn dochter had weggestuurd om haar moeder in de serre lastig te vallen, terwijl hij kalmpjes op het croquetbankje een zondagmiddagpijpje rookte om, zoals hij wel vaker deed, de uitgestrekte, knoestige blauwewegen op de zuidgevel van het huis te bewonderen. Het was begin oktober 1882, maar in de zachte herfstlucht scheen geen ander begin te bespeuren; niet daar, noch elders in de hele onwrikbaar saaie moloch van het Britse rijk. Niet dat William Trenchard veel met filosofie ophad, noch met patriottisme dat een instinctieve fatsoensnorm ontsteeg. Sterker nog: gezien van een afstandje – misschien van de kant van het open zijhek – leek hij misschien wel het slechtste en het beste te belichamen in de beperkte fantasie van de doorsnee victoriaanse heer uit de hogere middenklasse. Maar daarin zou men zich – zoals in zoveel andere dingen wat hem betrof – vergissen. Want slechts een uur later was het leven van William Trenchard, evenals dat van alle andere bewoners van The Limes in St. John's Wood, totaal en voorgoed veranderd. Er was maar een uur voor nodig om tien jaar tot niets terug te brengen.

II

Burrows had zeker het zijhek open laten staan. Ik herinner me dat ik het merkte toen ik op het croquetbankje zat en bedacht hoe laks hij begon te worden. Niet dat ik daarvan opkeek. Tenslotte was hij niet meer de jongste. Het ergerde me zelfs niet dankzij het rustgevende effect van de goede pijptabak en het laatste zonlicht, maar mijn aandacht werd getrokken door het feit dat ik de oprijlaan voor het huis in een bocht naar de weg kon zien. Iedere beweging – hoe gering ook – op een weg waar zich in de regel niets bewoog, zou mijn aandacht hebben getrokken. En zo zag ik hem voor het eerst, maar het was amper meer dan een vluchtige beweging aan de grens van mijn blikveld.

Onder omstandigheden die William Trenchard nooit had kunnen voorzien, zou hij zes weken later beginnen met een geschreven verslag van de gebeurtenissen die op die schijnbaar onschuldige zondagmiddag in St. John's Wood in gang waren gezet. Zijn motief voor zo'n verslag was even overtuigend als onthullend, want daardoor werd in

één klap de noodzaak tot speculatie over de achtergrond van zijn reactie op de omstandigheden die hem overweldigden, overbodig maakt. Alles wat hij deed en zei, werd door zijn eigen woorden gerechtvaardigd of veroordeeld.

Een lange, slanke, elegant geklede man met een zwarte hoge hoed, pandjesjas, lichtbruine pantalon en een wandelstok met een zilveren knop, bleef even staan bij de toegang tot het huis. Met het lichte geluid van een leren zool op het plaveisel hield hij halt alsof hij zich een onbelangrijke verplichting herinnerde. De zon weerkaatste op het zilver van zijn wandelstok toen hij die van zijn rechter- naar zijn linkerhand verplaatste, met zijn vrije hand zijn jas opensloeg en een papiertje uit zijn vestzak haalde. Hij keek erop, stopte het terug en wendde zich langzaam mijn kant op.

Ik heb mijn uiterste best moeten doen om me mijn eerste indruk van hem te herinneren en alles wat er daarna is gebeurd uit te wissen om me hem duidelijk voor de geest te halen zoals hij zich toen aan me voordeed: als iemand van ongeveer mijn eigen leeftijd, donker en knap, met een bescheiden baard, maar tot in de puntjes gekleed. Zijn dasspeld en horlogeketting blonken en hij had de duim van de ene hand stijlvol in zijn vestzak terwijl hij met de andere zijn wandelstok in trage, onhoorbare bewegingen naast zich liet zwaaien. Ik kende hem niet en het was ook niet iemand uit de buurt. Hij zag er eerder uit als iemand uit St. James dan St. John's Wood. Aan de manier waarop hij zijn hoed droeg te zien, kwam hij niet uit een van de voorsteden, en de verstolen glimlach om zijn lippen had iets vaag verontrustends.

Hij liep langzaam de oprijlaan op; iets te langzaam om voor decorum door te gaan, alsof hij het ogenblik van aankomst bewust uitstelde. Had ik zonet nog uit mijn ooghoeken gekeken, nu had hij mijn volle aandacht. Toen hij langs het zijhek liep, zag hij me kijken en toen hij een blik in mijn richting wierp, kreeg ik het plotseling koud.

Hij liep ietwat gebogen onder de stenen boog van de poort door om zijn hoge hoed niet te stoten en bleef op een meter of tien afstand staan. Hij liep voor- noch achteruit, sprak noch gebaarde en daagde me als het ware uit om de stilte te verbreken.

Ik stond op en liep op hem af. 'Goedemiddag,' zei ik. 'Kan ik u van dienst zijn?'

'Het spijt me dat ik u lastigval,' zei hij toen ik naderbij kwam. 'Maar

heb ik het genoeg met de heer William Trenchard te spreken? Het was een volle, lage stem; beschaafd en correct, een beetje té als je het mij vraagt, een beetje te welgemanierd naar mijn zin.

‘Inderdaad, ik ben William Trenchard.’ Ik gebaarde naar mijn vrijetijds-kleding. ‘Zoals u ziet, verwachtten we geen visite.’

‘Vergeeft u mij. De omstandigheden van mijn bezoek zijn enigszins... ongebruikelijk. Ze dienen ter verontschuldiging van mijn onaangekondigde bezoek.’ Hij stak zijn hand uit. ‘De naam waarmee ik door het leven ga, is Norton, James Norton.’

Hij had een stevige hand die niet trilde, wat je van de mijne niet kon zeggen. ‘Hebben wij elkaar al eerder ontmoet, meneer Norton?’

‘Nee.’

‘Gaaf het misschien om iets zakelijks? Zo ja, dan is Trenchard & Leavis...’

‘Het gaat om iets heel persoonlijks... en uiterst delicaats. Ik weet amper waar ik moet beginnen.’

Mijn nekharen gingen overeind staan. Die zogenaamde onzekerheid was in flagrante tegenspraak met wat ik tot dusverre van hem had gezien. Het had iets van een gerepeteerde introductie. ‘Misschien is het maar het beste als u meteen ter zake komt, meneer Norton.’

Zijn aarzeling was zo goed getimed dat ik begon te geloven dat ik hem zo kwijt kon zijn, en daarna hernam hij even hoffelijk: ‘Natuurlijk. U heeft volkomen gelijk. Ik zei dat we elkaar niet eerder hadden ontmoet en dat is juist. Maar uw vrouw ken ik wel.’

Welke man zou zonder een rilling van onkiese argwaan een vreemde zo over zijn vrouw laten spreken? ‘Hoe bedoelt u, meneer? Ik ken alle vrienden van mijn vrouw en daar hoort u niet bij.’

Hij glimlachte. ‘Misschien had ik me iets duidelijker moeten uitdrukken. Uw vrouw en ik hebben elkaar vele jaren geleden gekend, voordat u met haar trouwde. We zijn zelfs ooit verloofd geweest.’

Op dat moment kreeg ik het gevoel dat hij loog. Sterker nog, ik was opgelucht dat hij met zo’n doorzichtige leugen op de proppen kwam. ‘U vergist zich, meneer Norton. Misschien bent u aan het verkeerde adres.’

Hij vervolgde onverschrokken: ‘De meisjesnaam van uw vrouw was Sumner. Elf jaar geleden waren we verloofd. Ik ben gekomen om...’

‘U bent hier ofwel dankzij een grotesk misverstand, of onder valse voorwendelen.’ Het kon hem niet ontgaan dat ik boos was, maar hij bleef er onbewogen onder. Misschien voelde hij aan dat ik net zo kwaad op me-

zelf was als op hem. Ergens voorbij de grenzen van de logica rezen twijfels over Constance' relaas over haar leven voordat we elkaar hadden leren kennen. Daar probeerde ik net zo goed overheen te praten als over de glad pratende meneer Norton. 'Het is juist dat mijn vrouw elf jaar geleden met iemand anders verloofd was. Maar die man is dood.'

'Nee.' Hij schudde langzaam zijn hoofd, alsof het hem oprecht speet me te moeten teleurstellen. 'Ik ben bang van niet, meneer Trenchard. Die man ben ik. Niet James Norton, maar James Davenall. En zoals u wel ziet, ben ik verre van dood.'

Ik wilde net reageren met de eis dat hij op staande voet zou vertrekken, toen ik Constance naar buiten zag komen, die op ons afliep. Ze had ons zeker vanuit de serre gezien en zich afgevraagd wie onze bezoeker was. Gelukkig had ze Patience niet bij zich. Norton stond met zijn rug naar haar toe, dus kon hij niet hebben geweten dat ze in aantocht was, maar misschien merkte hij het aan de uitdrukking op mijn gezicht. In elk geval vervolgde hij alsof hij voor meer dan een eenmanspubliek optrad.

'Ik ben hier niet om u tegen mij in het harnas te jagen, noch om Constance te choqueren. Ik wil alleen haar hulp inroepen om mijn identiteit vast te stellen. Er zijn namelijk mensen die willen ontkennen dat ik James Davenall ben.'

Constance moest die laatste woorden hebben gehoord. Ze bleef met een ruk staan en keek me aan met een frons van angstige verwondering. Vlak daarvoor was ze nog de kalme schoonheid geweest met wie ik getrouwd was. Nu kreeg haar gezicht bij het horen van die naam een mistroostig trekje dat ik sinds het begin van onze kennismaking niet meer had gezien.

'Wat heeft dit te betekenen?' vroeg ze.

Ik had iets moeten zeggen om haar voor te bereiden, ik had haar tegen hem moeten wapenen. Maar ik aarzelde, en op dat moment van twijfel draaide Norton zich om en keek hij haar recht aan. Ik kon zijn gezicht niet zien maar wel dat van Constance, en daarop las ik – net als hij natuurlijk – de onzekerheid die duidelijker dan woorden aangaf dat het waar kon zijn.

'Je ziet geen spook, Connie,' zei hij. 'Ik ben het echt. Het spijt me dat ik je heb bedrogen.'

Ze deed een stap dichterbij en bekeek hem met een starre, onderzoekende blik. Dat eerste, welsprekende moment van twijfel was van haar trekken geweken. 'U hoeft zich niet te verontschuldigen,' zei ze effen. 'U

heeft mij niet bedrogen. Er is een vergissing in het spel. U bent James Davenall niet.'

Zachtjes en met onwrikbare zekerheid antwoordde hij: 'Je weet best dat ik het wel ben.'

'James Davenall heeft elf jaar geleden de hand aan zichzelf geslagen.'

'Tot zo-even kon je dat nog geloven. Nu weet je dat het niet zo is.'

Ik besloot dat het tijd werd om in te grijpen. Ik deed een stap naar voren en pakte Constance bij haar arm. Daar stonden we dan, twee tegen een, wij op het gras en hij op het grind, terwijl de schaduwen om ons heen al begonnen te lengen. 'Wat wilt u van ons, meneer Norton?'

'Ik had gehoopt dat Connie – uw vrouw – bereid was toe te geven dat ze me kende. Mijn familie heeft me de deur gewezen en...'

'Bent u bij hen geweest?' vroeg Constance.

'Ja. Ik ben bij hen geweest en ze hebben zich tegen mij gekeerd.' Hij keek naar de grond alsof de gedachte hem pijn deed. Daarna keek hij weer naar ons, of liever naar Connie, want ik was slechts toeschouwer bij hun conversatie geworden. 'Speel je mee met hun toneelstukje, of wil je mijn uitleg horen? Ik heb je heel wat te vertellen.'

'Meneer Norton,' antwoordde ze, 'ik weet niet waartoe deze macabere verzinsels dienen, maar neemt u maar van mij aan dat ik er niets van wil weten.'

'Was het maar zo eenvoudig,' zei hij. 'Ik heb geprobeerd mezelf wijs te maken dat James Davenall niet meer bestond en daar ben ik niet in geslaagd. Nu maken anderen dezelfde vergissing.'

'Neemt u mij niet kwalijk, meneer Norton. Hier hoeft niets aan te worden toegevoegd.' Ze draaide zich om en liep weer naar binnen. Hij keek haar na en ik speurde zijn gezicht af naar tekenen van het duivelse bedrog die ik daar verwachtte, maar ontwaarde slechts verbaasde droefenis. Gek genoeg kreeg ik bijna een harteloos gevoel van wat ik vervolgens tegen hem zei.

'Wilt u nu weggaan? Of moet ik de politie waarschuwen?'

Hij scheen geen acht op mijn vraag te slaan. 'Ik logeer in het hotel bij Paddington Station. Als Connie de kans heeft gehad er nog eens over na te denken...'

'Wij zullen geen gedachten meer aan u vuilmaken. We zullen ons best doen om uw bezoek te vergeten en ik raad u aan hetzelfde te doen. U heeft ons laatste woord in deze kwestie gehoord.'

'Ik denk van niet.'

Voordat ik nog iets kon zeggen, had hij zich omgedraaid en verdween hij kordaat via het zijhek en de oprijlaan uit het zicht. Zodra hij weg was, ging ik naar binnen.

Ik vond Constance in de woonkamer. Ze stond voor de spiegel met een houten lijst die zich op de schoorsteenmantel bevond en waaromheen een reeks familiefoto's gerangschikt was: haar ouders, de mijne, wijlen haar broer en Patience die met een prulletje speelde toen ze drie maanden oud was. En onze trouwfoto van 1 mei 1875. Een verzameling Trenchards en Sumners, bijeen in de met palmen getooide balzaal van een hotel in Wilts-hire. Het perfecte huwelijk van kerk en handel en het spook op het feest zou nog zeven jaar op zich laten wachten.

Ik sloeg mijn arm om haar heen. 'Hij is weg. Het spijt me als hij je van je stuk heeft gebracht.'

Ze huiverde. 'Dat is het niet.'

'Hij kan toch niet zijn wie hij zegt te zijn? Ik weet dat Davenall ver-dronken moet zijn, maar...'

Ze zocht mijn ogen in de spiegel. 'Heb jij het dan ook gezien?'

'Ik heb niets gezien. Dat moet jij bepalen. Jij hebt hem gekend.'

Ze draaide zich om en keek me recht aan. 'James is dood. Dat weten we allemaal. Maar er was wel een zekere... gelijkenis. Niet doorslagge- vend. En toch...'

'Weet je het niet absoluut zeker?'

'Misschien had ik zijn relaas moeten aanhoren.'

'Als je dat had gedaan, zou hij snel genoeg door de mand zijn geval- len. Zoals het er nu voor staat, kan hij aanvoeren dat je hem geen eer- lijke kans hebt gegeven om zijn zegje te doen.'

Ze zweeg, leunde tegen me aan en wiegde een beetje heen en weer ter- wijl ze nadacht. Ik hoorde de klok op de schoorsteenmantel naast ons overdreven plechtig tikken. Van boven klonk het getrippel van Patience' voetjes op de vloer van de kinderkamer en het geplens van water: het was tijd voor onze dochter om in bad te gaan.

'Hij is een ordinaire oplichter, Connie. Er staan een baronet-titel en een erfenis op het spel. Vermiste erfgenamen komen dat soort lui erg ge- legen. Herinner je je die Tichborne-toestand niet?'

Ze keek op alsof ze geen woord had gehoord. 'Ik wil het zeker weten. Het is... toch een mogelijkheid. We moeten zijn familie spreken.'

'Prima,' zei ik. 'Ik zal ze... vanavond opzoeken, als dat kan. Dat zal zekerheid geven.'

Die avond nam William Trenchard even na zessen een rijtuig op Wellington Road om zich naar Bladeney House op Chester Square te laten brengen, waar Sir Hugo Davenall woonde. Hij leunde achterover en rookte een pijp om zijn zenuwen tot bedaren te brengen. Het was zondag en de koetsier kon flink voortmaken door de verlaten straten.

Hij wist niet waarom hij zo nerveus was. Het was duidelijk dat hij en de familie Davenall in maatschappelijk opzicht mijlenver van elkaar verwijderd waren. Als Constance hun dochter was geweest, zou een huwelijk met de zoon van een middenstander – wat William natuurlijk was – uitgesloten zijn, met alle respect voor het succes van de oude Lionel Trenchard. Eigenlijk had hij nog nooit iemand van de familie ontmoet. Wat hij van hen wist beperkte zich tot wat Constance hem had verteld. Misschien was dat eigenlijk wel de kern van zijn onzekerheid. Een onaangekondigd bezoek op zondagavond zou onder de gegeven omstandigheden natuurlijk door de vingers worden gezien, maar de plotseling verschuivende feiten in het verleden van zijn vrouw dat hem altijd zo zeker – zij het tragisch zeker – had geleken, was iets heel anders. Toen het rijtuig Baker Street in reed en eerbiedig vaart minderde bij het zien van een optocht van het Leger des Heils op Marylebone Road, liet Trenchard het weinige wat hij van ze wist de revue passeren.

James Davenall en Constance' overleden broer Roland Sumner waren jaargenoten in Oxford geweest. Kort na zijn studie was James begonnen Constance het hof te maken, en in de lente van 1870 was hun verloving bekendgemaakt. Kanunnik Sumner beschouwde de komende verbintenis met een adellijke familie als een maatschappelijke triomf – wat het ook was – en regelde een kerkelijke inzegening in de kathedraal van Salisbury. Amper een week voor de plechtigheid in juni 1871 verdween Davenall spoorloos, en de enige aanwijzing van zijn bedoelingen was een briefje dat hij in het buitenhuis van zijn familie in de buurt van Bath had achtergelaten, en dat geen ruimte voor twijfel leek te laten dat hij van plan was zich van het leven te beroven. Toen men zijn gangen naging, bleek hij naar Londen te zijn gegaan waar een koetsier hem op de oever van de rivier in Wapping had afgezet. Men nam aan dat hij zichzelf daar had verdrongen en dat de Theems zijn lijk naar zee had afgevoerd. Het motief voor die daad was

nooit ontdekt, en de totale onverklaarbaarheid had de tragedie alleen maar erger gemaakt.

Toen Trenchard Constance net kende, ging ze nog gebukt onder het doffe verdriet over Davenalls verdwijning, binnen vijf maanden gevolgd door de dood van haar broer Roland door een ongeluk bij het paardrijden, Trenchard wilde haar nooit meer meemaken zoals ze toen was: gedompeld in rouw met een transparante, bevroren schoonheid die slechts het gevolg van de langdurige afwezigheid van geluk kon zijn. Van die periode tot de dag van vandaag hadden ze een moeilijke maar lonende weg afgelegd, en hij was niet van plan op zijn schreden terug te keren. Die gedachte gaf hem moed toen het rijtuig door Park Lane reed. Als het aan hem lag, zou niets van die tijd ooit nog de kop opsteken, en James Davenall nog wel het minst.

Hij vroeg zich af wat Sir Hugo Davenall van Norton had gevonden. In de lente van 1881 had hij de titel van baronet geërfd – Trenchard herinnerde zich het krantenbericht – en hij had natuurlijk niet op deze plotselinge bedreiging van zijn status zitten wachten. Maar wás het wel een reële bedreiging? Welnee, hield Trenchard zich voor. Het was gewoon een koelbloedige poging tot schaamteloze oplichterij en van meet af aan gedoemd te mislukken. Als dat zo was, had zijn haastige tocht naar Chester Square misschien wel iets weg van paniek. Maar daar was niets aan te doen.

Het rijtuig kwam met een schok tot stilstand. Ze waren blijven staan voor het hek van een groot Regency-huis met veel balkons. Trenchard stapte uit, rekende af en keek om zich heen. Op het plein had de schemering ingezet. De duiven koerden op hun plekjes voor de nacht tussen de frontons en de zuilen. Het rijtuig ratelde weg en hij bleef met een ietwat dwaas gevoel achter voor de deur van een adellijke vreemde.

IV

In Bladeney House ging een bediende met een ernstig gezicht me voor naar een betegelde hal. Ik herinner me dat er een zee van licht omlaag viel langs een gebogen trap waarop het silhouet van een man in avondkleding afdaalde om me te begroeten. Het was een lange, lenig uitzien- de jongeman met een donkere, verwilderde haardos en bloeddoorlopen ogen die bijna de indruk wekten alsof hij er een klap op had gehad. Hij